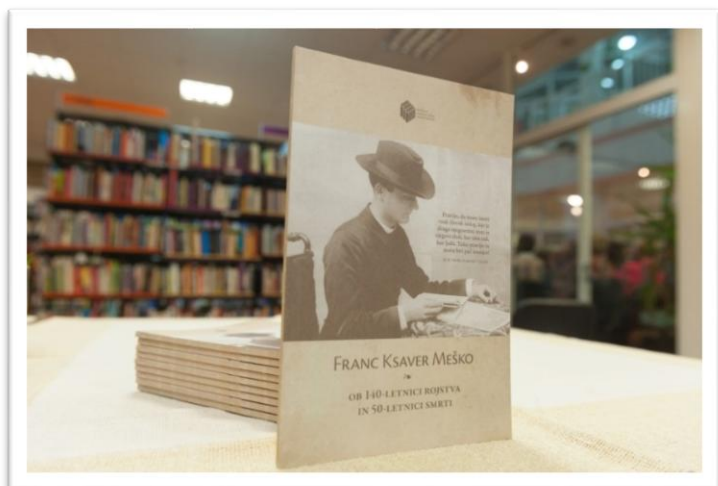

STRATEŠKI NAČRT RAZVOJA

KNJIŽNICE KSAVERJA MEŠKA SLOVENJ GRADEC

2025 - 2030

Knjižnica Ksaverja Meška Slovenj Gradec

Ronkova ulica 4

2380 Slovenj Gradec

Kazalo vsebine

STRATEŠKI NAČRT RAZVOJA	1
KNJIŽNICE KSAVERJA MEŠKA SLOVENJ GRADEC	1
2025 - 2030	1
.....	1
1. UVOD	4
1.1. PRAVNE IN DRUGE PODLAGE ZA SPREJEM STRATEGIJE RAZVOJA KNJIŽNICE	4
1.1.1. Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2022-2027	5
1.2. PREDSTAVITEV KNJIŽNICE KSAVERJA MEŠKA SLOVENJ GRADEC	6
1.3. DEJAVNOST KNJIŽNICE	8
1.4. KNJIŽNIČNA MREŽA.....	9
1.5. ZAPOSLENI	9
2. STRATEŠKI PROGRAMSKI CILJI 2025 - 2030	10
2.1. Strateško področje: UPORABNIKI, DOSTOPNOST KNJIŽNICE IN KNJIŽNIČNIH STORITEV	10
2.2. Strateško področje: ČLANI KNJIŽNICE	12
2.3. Strateško področje: KNJIŽNIČNO GRADIVO	12
2.3.1. Letni prirast in nakup knjižničnega gradiva (tudi e-knjige)	13
2.3.2. Obdelava gradiva.....	14
Opis strateškega cilja: Knjižnica obdeluje gradivo centralno (za vse oddelke oz. enote v osrednji knjižnici v Slovenj Gradcu).	14
2.3.3. Izločanje gradiva.....	14
2.3.4. Hranjenje, varovanje, zaščita gradiva	15
2.3.6. Medknjižnična izposoja	16
2.4. Strateško področje: ZAPOSLOTITVENI NAČRT KNJIŽNICE	16
2.5. Strateško področje: TEHNIČNA OPREMA KNJIŽNIC	17
2.6. KNJIŽNIČNO INFORMACIJSKI SISTEM	18
2.7. Strateško področje: INVESTICIJE, VZDRŽEVANJE, RAZVOJ	19
2.8. Strateško področje: ORGANIZACIJA KNJIŽNICE	19
2.9. Strateško področje: PROJEKTNO DELO	20
2.10. Strateško področje: KULTURNE PRIREDITVE	20
2.11. Strateško področje: PROMOCIJA IN MARKETING KNJIŽNICE	21
4. KRITIČNI DEJAVNIKI USPEHA	23
5. PRIČAKOVANI KONČNI REZULTATI OB URESNIČITVI STRATEŠKIH CILJEV	24

1. UVOD

Dokument Strateški načrt razvoja Knjižnice Ksaverja Meška Slovenj Gradec (KKMSG) 2025 – 2030 je nastal zaradi potrebe po prilagajanju knjižnice novim družbenim razmeram in prilagajanja Lokalnemu programu za kulturo. Izhajali smo iz trenutnega položaja knjižnice, njene specifičnosti v delovanju, tradicionalnosti knjižnične stroke v okolju ter pričakovanih in zahtev njenih uporabnikov. Strategija se opira na razvoj slovenskih splošnih knjižnic, ki je pripravljena: na osnovi identificiranja družbenih sprememb in problemov, trenutnega stanja, vloge in razvitosti splošnih knjižnic v državi ter zaznavanja splošnih knjižnic s strani državljanov.

Vizija delovanja KKMSG je zasnovana na podlagi povezovanja kulturnih območij dveh lokalnih skupnosti (ustanoviteljic) in vseh njenih deležnikov.

Strateški načrt opredeljuje knjižnično dejavnost na celotnem območju delovanja ter postopno usklajevanje pogojev delovanja z zakonodajo. Naš osnovni cilj je povečanje dostopnosti knjižničnih storitev.

Strateški načrt razvoja v skladu z Zakonom o uresničevanju javnega interesa v kulturi obravnavajo občine ustanoviteljice.

1.1. PRAVNE IN DRUGE PODLAGE ZA SPREJEM STRATEGIJE RAZVOJA KNJIŽNICE

Temeljna zakona, ki vsebinsko urejata področje knjižničarstva, sta Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo in Zakon o knjižničarstvu. Za izvajanje slednjega so bili sprejeti še številni podzakonski predpisi, ki jih knjižnica izpolnjuje pri svojem delu, in sicer Uredba o osnovnih storitvah knjižnic, Pravilnik o pogojih izvajanja knjižnične dejavnosti kot javne službe, Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice ter drugi. Strateški načrt javnega zavoda Knjižnice Ksaverja Meška je dokument, ki smiselno sledi Resoluciji o nacionalnem programu za kulturo 2024-2031 (ReNPK24-31), Strategiji razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2022-2027, Strokovnim priporočilom in standardom za splošne knjižnice 2018 - 2028 in Lokalnemu kulturnemu programu Občine Slovenj Gradec.

Pri pripravi strateškega načrta je upoštevan dosednji razvoj knjižnice, pridobljene izkušnje, vizija in poslanstvo knjižnice, kadrovski in materialni potenciali, pričakovanja uporabnikov in ostale lokalne skupnosti, zaposlenih, organa upravljanja in ustanovitelja. Oblikovani so cilji, ki jih želimo doseči v kratkoročnem in dolgoročnem obdobju in so nadgradnja načrtovanj, ocen in spoznanj, ki jih prikazujejo letna poročila preteklih obdobjev ter letni načrt dela tekočega leta. Naši načrtani cilji so tisti, na katerih bomo gradili uspeh in prepoznavnost naše ustanove. S skupnimi močmi si bomo prizadevali ustvariti sodobno knjižnico, ki bo sposobna sprejeti nove izzive in svoj program odzivno prilagajati morebitnim spremembam. Trudili se bomo razvijati prijazno socialno okolje za vse kategorije uporabnikov in v prvi vrsti zadovoljevali njihove potrebe.

Nacionalni program opredeljuje knjižnično dejavnost in knjižnice kot spodbujevalce demokratičnega mišljenja, dejavnike razvoja bralne kulture, nastajanja in prenosa znanja ter pomembne nosilce sodobne informatizirane družbe.

Prednostna naloga na področju knjižničarstva, zapisana v nacionalnem programu je, optimiziranje pogojev za realizacijo razvojnih potencialov tako narodne kot tudi splošnih knjižnic, kar bo doseženo s posodobitvijo področne zakonodaje, z oblikovanjem strokovnih smernic in izboljšanjem prostorskih in tehničnih pogojev za njihovo delovanje. Tako bo knjižnična dejavnost, ki je visoko profesionalizirana, vzajemna, koordinirana in informatizirana, lahko še učinkovitejša in bolj uspešna.

Javni interes na področju knjižnične dejavnosti se kaže v nalogah in poslanstvih knjižnic. Temeljno poslanstvo splošnih knjižnic je postati središča za neomejeno dostopnost knjižničnega gradiva in informacij ter še povečati svojo aktivno vlogo pri vseživljenjskem razvijanju bralne kulture, demokratičnega mišljenja in visokih meril sodobne informatizirane družbe. Temu se pridružuje tudi njihova kulturna in socialno-razvojna funkcija v smislu izenačevanja izobraževalnih, informacijskih, socialnih in drugih zmožnosti prebivalcev države. Nadvse pomembna je tudi skrb za ohranjanje slovenske pisne kulturne in znanstvene dediščine. Največji poudarki so na večji dostopnosti storitev knjižnične javne službe vsem prebivalcem območja, ki ga knjižnica pokriva ter boljših pogojev za zbiranje, dostopnost in trajno ohranjanje slovenske pisne kulturne dediščine v knjižnicah v klasični in digitalni obliki.

Temeljno poslanstvo knjižnice v prihodnjem obdobju je postati sodobno kulturno, izobraževalno in socialno središče za dostopnost knjižničnih gradiv in raznorodnih informacij, ob tem pa izvajati programe za vseživljenjsko razvijanje bralne kulture, pri čemer bo knjižnica razvijala vlogo družbenega povezovalca, ki vsem prebivalcem ne glede na njihov status ponuja enake možnosti za dostop do informacij, izobraževanja in kulturnih dobrin.

Knjižnica si bo prizadevala za posodobitev tehnične opreme in prilagoditev sodobnim informacijsko komunikacijskim standardom.

1.1.1. Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2022-2027

Izhodišči za nastanek dokumenta **Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic od 2022 - 2027** sta bili: potreba po prilagajanju knjižnic novim družbenim razmeram ter zagotovitev upravljanja in obvladovanja sprememb tako, da bodo zadovoljene izobraževalne, kulturne in socialne potrebe vseh uporabnikov splošnih knjižnic v Republiki Sloveniji.

Strategija razvoja splošnih knjižnic sledi smernicam in ciljem različnih razvojnih in strateških dokumentov Republike Slovenije, ki vključujejo cilje, strategije in aktivnosti, pri katerih so splošne knjižnice s ponudbo svojih storitev pomembni dejavniki za različne ciljne skupine uporabnikov. Strategija razvoja splošnih knjižnic bo v obdobju, ki ga obravnava, podlaga za oblikovanje različnih razvojnih in operativnih dokumentov za posamezna, v strategiji navedena področja in aktivnosti.

Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2022 - 2027 je oblikovana na podlagi Izhodišč za pripravo strategije splošnih knjižnic in na podlagi strateške usmeritve na področju IKT (informacijsko-komunikacijske tehnologije) v splošnih knjižnicah za obdobje 2022 – 2027. Ta obravnavajo položaj splošnih knjižnic v različnih družbenih in tehnoloških okoljih v državi, vizijo in poslanstvo splošnih knjižnic, prinašajo pregled dokumentov Evropske unije in nekaterih tujih politik in strategij splošnih knjižnic ter opredelijo namen strategije razvoja splošnih knjižnic. Besedilo vsebuje tudi obsežen seznam virov in literature, ki so bili podlaga za oblikovanje strateškega dokumenta.

Namen strategije

Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic temelji na osnovi identificiranja

- družbenih sprememb (politične in ekonomske razmere, globalizacija, informacijska tehnologija, državljani oziroma občani lokalnih okolij splošnih knjižnic in njihova pričakovanja, konkurenca, migracije, staranje prebivalstva ...),

- problemov (slaba funkcionalna in informacijska pismenost odraslih, slaba informacijska pismenost t.i. »Google« generacije, komercializacija in s tem nedostopnost kulturnih dobrin, potreba po vseživljenjskem učenju zaradi zahtev trga dela, integracija imigrantov, etničnih skupin, zaostrenost financiranja knjižnic iz

proračunskih virov ... itn.),

- trenutnega položaja, vloge in razvitosti splošnih knjižnic v državi

ter

- zaznavanja splošnih knjižnic s strani državljanov,

začrta vizijo (smer) in poslanstvo (namen, razlog za obstajanje) splošnih knjižnic v spreminjajočih se razmerah sodobne družbe.

1.2. PREDSTAVITEV KNJIŽNICE KSAVERJA MEŠKA SLOVENJ GRADEC

Polni naziv javnega zavoda: KNJIŽNICA KSAVERJA MEŠKA SLOVENJ GRADEC

Naslov (sedež): Ronkova ulica 4, 2380 Slovenj Gradec

Ustanoviteljici: Mestna občina Slovenj Gradec, Občina Mislinja

Vpisana v sodni register pod številko vložka: 1/04290/00

Davčna številka: 60703067

Številka TRR: 01312-6030374109 OE UJP Slovenska Bistrica

Šifra proračunskega uporabnika: 37419

Matična številka: 5518164000

Šifra dejavnosti: 91.011

Telefon: 02-88-39-351

Elektronska pošta: knjiznicasg@sg.sik.si

Spletna stran: <http://www.sg.sik.si>

Pooblaščen osebja za zastopanje: Dragica Ropič, direktorica

Zgodovinske korenine slovenjegraškega knjižničarstva segajo v čas ustanavljanja čitalnic in taborov na Slovenskem.

Za predhodnico KKM štejemo Okrajno ljudsko knjižnico, ki je bila ustanovljena 25. novembra 1949. leta, geografsko pa je pokrivala enako področje kot danes, ko s knjižničnim gradivom oskrbuje prebivalce Mestne občine Slovenj Gradec in Občine Mislinja. Knjižnica je prav gotovo delovala že prej, takoj po vojni, vendar o njenem delovanju nimamo nobenih zanesljivih podatkov. Ob ustanovitvi je imela 1256 knjig, abecedno-imenski katalog in redno zaposlenega knjižničarja Ivana Srebnika, ki je delal v njej do leta 1952. Knjižnica je bila za bralce odprta 22 ur tedensko, poslovala pa je v "primernem lokalu, ki ga je imela v najemu" (kot lahko preberemo v arhivu knjižnice). V letih do jeseni 1954 so se v njej zvrstili knjižničarji: Marija Obrovnik, Matilda Hudolist (9.1.1953 poročilo) in Marjan Kolar (1.1.1954 - 1.10.1954). Tudi selila se je knjižnica v teh letih pogosto, saj je bila nekaj časa na Glavnem trgu 16, potem v privatnem stanovanju na Francetovi ulici 35 (posedovala je en prostor in štiri omare, 31. 12. 1952 pa je imela na zalogi 3067 knjig). 1.1.1954 lahko preberemo, da je bila na Glavnem trgu št. 15 v bivši restavraciji oz. okrepčevalnici hotela Korotan. 1. 10. 1954 se je v knjižnici zaposlila gospa Hilda Vaupot in že 1956. leta se je knjižnica preselila na Glavni trg 24. Na tej lokaciji, sicer ne v istem prostoru, je knjižnica ostala vse do leta 1980.

Novembra 1967 je delovno mesto upravnice Knjižnice Slovenj Gradec prevzela gospa Marjana Vončina. Gospa Vončina je prej že enajst let delala v študijski knjižnici na Ravnah končala je tudi knjižničarsko šolo in opravila strokovni izpit za knjižničarko. 1972. leta se ji je pridružila višja knjižničarka Marija Močilnik. Omenjeni knjižničarki sta bili prvi strokovno usposobljeni delavki in sta razvoj knjižničarstva v Mislinjski dolini zastavili na strokovnih osnovah.

Prvi res pomemben korak k posodobitvi poslovanja je bil narejen leta 1972, ko je knjižnica dobila namensko opremo in uvedla prost pristop do knjižničnega gradiva.

1974. leta se je knjižnica preimenovala v Knjižnico Ksaverja Meška in se 1975. leta vključila v novo ustanovljeni Zavod za kulturo. 1980. leta se je knjižnica preselila v nove prostore na Glavnem trgu 1, v samostojno zgradbo. Novi prostori so omogočali ureditev čitalnice in razvejano dodatno dejavnost: zaživelo je delo z mladino, organizirane so bile predstavitve knjig, razstave na različne teme in podobno. Vendar se je knjižnica že po nekaj letih začela ponovno srečevati s prostorsko stisko, premajhnim dotokom novega gradiva in neustrezno tehnično opremljenostjo. 1991 leta je Knjižnica Ksaverja Meška postala samostojen javni zavod za opravljanje knjižničarske dejavnosti za občino Slovenj Gradec. Osamosvojitve knjižnice je pomenila hitrejši napredek v vseh pogledih. Že v istem letu beležimo precejšnji tehnični napredek z nabavo prvega računalnika in fotokopirnega stroja. V naslednjih nekaj letih, do preselitve v nove, funkcionalne prostore, so tekale aktivnosti predvsem na področju avtomatizacije obdelave knjižničnega gradiva.

Konec leta 1995 se je Knjižnica Slovenj Gradec preselila na novo lokacijo. V trgovsko storitvenem centru Katica, ki je zrasel sredi novega stanovanjskega naselja, je dobila funkcionalno urejene prostore v velikosti 1060 m². Njene površine dajejo z velikostjo in razporeditvijo zagotovilo knjižničnemu gradivu in dejavnosti za dolgo življenje v tem okolju. Primerna oprema in ureditev knjižničnega gradiva nudita možnosti za hkratno dogajanje oz. zadovoljevanje različnih uporabnikovih potreb: tiho študijsko delo, hitro informiranje, samostojno brskanje po knjižničnem gradivu, sodelovanje pri prireditvah. Investicija je bila končana marca 1998 z odprtjem mladinskega oddelka v mansardi. Ob tem so potekale tudi prostorske prenovе v zunanjih enotah. 1995. leta je bila odprta

prenovljena **Knjižnica Podgorje**, ki je bila kasneje leta 2012 združena s šolsko knjižnico v OŠ Podgorje. V preteklih letih smo tam izvedli še dve manjši selitvi.

Leta 2016 smo začasno odstopili en prostor knjižnice vrtčevskim otrokom in jih prijazno sprejeli v šolske prostore zaradi gradnje novega vrtca, leta 2023, ob gradnji prizidka k šoli, pa smo knjižnico prestavili v nov del stavbe, čez hodnik. Leta 1997 smo odprli **Knjižnico Pameče – Troblje**, ki je prav tako združena s šolsko knjižnico. Februarja, leta 2000 pa enoto Knjižnica Mislinja, zadnjo enoto v mreži knjižnic, ki jih KKM pokriva s svojo dejavnostjo. Le to smo jeseni leta 2022 zaradi prostorske stiske preselili v nove, večje prostore na novo lokacijo. Osrednja enota, **knjižnica v Slovenj Gradcu** je v letu 2019 pridobila dodatnih 115 kvadratnih metrov površine, na katerih smo uredili čitalniški prostor v kombinaciji čitalniške kavarne in prireditvenega prostora, posebej pa smo uredili tudi konferenčno sobo.

1.3. DEJAVNOST KNJIŽNICE

»Svoboda, blaginja in razvoj družbe in posameznika so temeljne vrednote človeka. Doseči jih je moč samo tedaj, ko je dobro obveščeni državljan sposoben, da sam uresničuje svoje demokratske pravice in se aktivno vključuje v družbo. Konstruktivno sodelovanje v le-tej in razvoj demokracije sta odvisna od ustrezne izobrazbe in od prostega in neomejenega dostopa do znanja, duhovnih dobrin, kulture in informacij. Splošna knjižnica, dejanska vrata lokalne skupnosti do znanja, zagotavlja osnovno podstavo učenja od mladosti do starosti, samostojnega sprejemanja odločitev in kulturnega razvoja posameznika in socialnih skupin. Storitve splošne knjižnice so na voljo uporabnikom po načelu enakega dostopa vsakomur.«

(IFLA/UNESCO Manifest o splošnih knjižnicah, 1994)

Knjižnica Ksaverja Meška Slovenj Gradec je splošna javna knjižnica, namenjena izobraževanju, informiranju, kulturni razgledanosti in razvedrilu občanov. Dejavnost opravlja za 21.633 prebivalcev Mislinjske doline (konec leta 2014) - 14.784 MO Slovenj Gradec in 4.571 O Mislinja). Ustanoviteljici zavoda sta Mestna občina Slovenj Gradec, Šolska ulica 5, Slovenj Gradec in Občina Mislinja, Šolska cesta 34, Mislinja, ustanoviteljske pravice in obveznosti do zavoda izvajata Občinski svet mestne občine Slovenj Gradec in Občinski svet občine Mislinja. Zavod je pravni naslednik Knjižnice Ksaverja Meška Slovenj Gradec, ki jo je ustanovila Skupščina občine Slovenj Gradec z odlokom o ustanovitvi, objavljenem v Uradnem listu RS, št. 17/91 in 2/92. Ustanoviteljske pravice sta z odlokom objavljenim v Uradnem listu RS, št. 86/02 prevzeli Mestna občina Slovenj Gradec in Občina Mislinja. Začetek delovanja knjižnice v Slovenj Gradcu datira v leto 1949, ko je bila ustanovljena Okrajna ljudska knjižnica, ki je samostojno delovala do leta 1975. Istega leta je bila kot samostojna enota vključena v Zavod za kulturo Slovenj Gradec, ki je deloval do leta 1991.

Poslanstvo Knjižnice Ksaverja Meška Slovenj Gradec kot javnega zavoda je trajno in nemoteno opravljanje knjižnične dejavnosti.

Zavod je pravna oseba, s pravicami, obveznostmi in odgovornostmi v pravnem prometu, kot jih določa zakon in odlok o ustanovitvi. Zavod je vpisan v sodni register pri Okrožnem sodišču v Slovenj Gradcu pod registrsko številko 1/04290/00 in v razvid knjižnic pri Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani pod številkami: 111 Knjižnica Ksaverja Meška Slovenj Gradec, 112 knjižnica Slovenj Gradec, 113 knjižnica Mislinja, 114 knjižnica Pameče – Troblje in 115 knjižnica Podgorje

1.4. KNJIŽNIČNA MREŽA

V sestavo javnega zavoda Knjižnice Ksaverja Meška Slovenj Gradec torej sodijo:

- Knjižnica Slovenj Gradec, Ronkova 4, Slovenj Gradec
- Knjižnica Mislinja, Šolska cesta 55, Mislinja
- Knjižnica Podgorje, Podgorje 172, Podgorje pri Slovenj Gradcu in
- Knjižnica Pameče-Troblje, Pameče 134, Slovenj Gradec.

Mreža knjižnic je objavljena kot priloga Pravilniku o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (Ur. l. RS 28/2023).

1.5. ZAPOSLENI

Znotraj štirih enot knjižnica organizira delo strokovnih in upravno-tehničnih delavcev. Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (Uradni list RS, št. 28/2023) določa minimalne standarde za zaposlovanje v splošnih knjižnicah, ki zaposlujejo strokovne, manipulativne in administrativno-tehnične delavce. Nosilni poklici strokovnih delavcev so: bibliotekar, višji knjižničar in knjižničar. Splošna knjižnica zaposluje strokovne delavce v razmerju 70% bibliotekarjev in višjih knjižničarjev in 30% knjižničarjev.

Po strokovnih priporočilih in standardih za splošne knjižnice od 2018 - 2028 so se glede na število prebivalcev, število gradiva in dejavnosti, ki jih knjižnica izvaja, sistemizirana delovna mesta povečala na sedemnajst zaposlenih. Nov Pravilnik o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest v KKM smo sprejeli in potrdili na svetu zavoda 16. 12. 2024.

Nezasedena tako ostajajo še delovna mesta: knjižničar s V. stopnjo izobrazbe ter en bibliotekar s VII. stopnjo izobrazbe.

Tako je bilo v letu 2024 v skladu s kadrovskim načrtom v dogovoru z ustanoviteljicama do 31. decembra v knjižnici zaposlenih 15 delavcev s polnim delovnim časom:

- 3 knjižničarke
- 8 bibliotekarjev
- 1 poslovna sekretarka
- 1 računovodkinja
- 1 čistilka
- 1 direktorica

Zaposleni so razporejeni na delovna mesta, ki so v skladu s posameznimi pogodbami o delu in sistemizacijo delovnih mest. Ne glede na razporeditev po pogodbah o zaposlitvi je vsak strokovni

delavec opravljal tudi druga strokovna dela, ki so potrebna za nemoten potek delovnega procesa v knjižnici.

Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (Uradni list RS, št. 28/2023) določa minimalne standarde za zaposlovanje v splošnih knjižnicah, ki zaposlujejo strokovne, manipulativne in administrativno-tehnične delavce.

2. STRATEŠKI PROGRAMSKI CILJI 2025 - 2030

Minimalne pogoje za delovanje določa Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe. Knjižnica je središče kulturnega in informacijskega dogajanja v lokalnem okolju. Je skladišče znanja in informacij. Prispeva k večanju kakovosti življenja posameznika in skupnosti, krepi pripadnost lokalni skupnosti, povezuje različne življenjske sloge, krepi kulturno življenje, dviguje izobrazbeno raven in razvija pismenost, zato mora s svojo prostorsko in strokovno urejenostjo biti zgledna, da bo privabljala vedno več novih uporabnikov (in jih tudi uspešno zadržala). Nikakor torej ne smemo pozabiti, da je temelj kulturnega dogajanja v lokalnem okolju prav knjižnica in da bo v obdobju gospodarskih težav še bolj potrebna in pomembna. Ljudje smo socialna bitja, zato potrebujemo stik z ljudmi. V času socialnih stisk, ki jih prinaša kriza, pa je med drugim tudi rehabilitacijski prostor. Dobro razvita knjižnica je v ugled lokalni skupnosti.

Splošne knjižnice, ki izvajajo javno službo, morajo imeti:

- ustrezen obseg in izbor strokovno urejenega knjižničnega gradiva,
- ustrezno število usposobljenih strokovnih delavcev,
- ustrezen prostor in opremo,
- ustrezno organizacijo knjižnične dejavnosti.

Splošne knjižnice imajo kar nekaj prednosti, ki jih umeščajo v okolje kot tretje prostore in iz katerih lahko izhajajo pri uveljavljanju svoje vloge v današnji družbi:

- so zaupanja vredne ustanove z dolgo tradicijo, ljudje jih podpirajo;
- še vedno pomenijo zanesljivost pri iskanju in izbiri informacij;
- so prostor srečevanja, središče lokalne skupnosti, še posebej v manjših okoljih;
- v skupnostih spodbujajo in podpirajo enakost za vse;
- spodbujajo osebni razvoj s podporo vseh vrst učenja, pismenosti, kvalitetnega preživljanja prostega časa in socialne aktivnosti;
- so protiutež globalnemu svetu s predstavljanjem lokalnih vsebin;
- so javna služba in kot take kategorija socialne države.

2.1. Strateško področje: UPORABNIKI, DOSTOPNOST KNJIŽNICE IN KNJIŽNIČNIH STORITEV

Opis strateškega cilja: Knjižnica želi uporabnikom in članom zagotavljati čim boljšo (širšo) dostopnost knjižničnih storitev in zbirke in drugih virov. Za to si bo prizadevala v svojih prostorih in na daljavo.

2.1.1. **CILJ 1:** Knjižnica bo usmerjena na kontinuirano ugotavljanje in zadovoljevanje potreb aktivnih in potencialnih uporabnikov in članov knjižnice.

UKREPI:

- opredeljevali bomo ciljne skupine uporabnikov; selekcionirali storitve, ki so jim namenjene
- izpostavljali prioritete njihovih uresničitev
- posebna pozornost bo namenjena članom, uporabnikom s posebnimi potrebami (šole EPP, brezposelni, starostniki,...)
- trudili se bomo, da knjižnica postane tretji življenjski prostor vsem generacijam ter oblikovali storitve za spodbujanje večkulturnosti.

2.1.2. **CILJ 2:** Knjižnica bo razvijala dostop do svojih storitev in virov preko interneta (hitra in učinkovita dostopnost).

UKREPI:

- razvijali bomo nove storitve na področju informacijskih znanosti, čim več obstoječih storitev bomo ponujali tudi v elektronski obliki preko interneta
- izvajali bomo aktivnosti za povečanje števila obiskovalcev knjižnice na daljavo (izobraževanje)
- posodabljali bomo programske, računalniške in komunikacijske tehnologije za podporo dostopa in uporabe storitev na daljavo.
- prav tako bomo razvijali nove oblike posredovanja informacij in dokumentov o zgodovini in razvoju lokalnega okolja ter povečanje dostopa do domoznanskega gradiva z digitalizacijo. Prav tako
- trudili se bomo, da uporabnikom ponudimo storitve v okviru vseživljenjskega učenja, umetnosti in kulture, pri čemer si bomo prizadevali za učinkovito ciljno promocijo storitev ter za vključevanje uporabnikov in drugih deležnikov knjižnic v načrtovanje in razvoj storitev.

2.1.3. **CILJ 3:** Knjižnica bo upoštevala načela intelektualne svobode in pravice uporabnikov, ki izhajajo iz predpisov s področja varovanja človekovih pravic in varovanja osebnih podatkov.

UKREPI:

- posodobitev pisne politike o dostopnosti in uporabi knjižnice in knjižničnih storitev
- varovanje zasebnosti uporabnikov (brisanje neaktivnih članov, skrb za zbrane osebne podatke)
- stalno izobraževanje zaposlenih o zakonodaji in predpisih varovanja intelektualne svobode, človekovih pravic ter avtorskih in sorodnih pravic.

2.2. Strateško področje: ČLANI KNJIŽNICE

Opis strateškega cilja: Čim večji odstotek včlanjenega prebivalstva v knjižnico pomeni približevanje standardom za splošne knjižnice, ki predvidevajo 40 % vključenost. Slovensko povprečje je 25 %. Visok delež aktivnega članstva v splošni knjižnici za lokalno skupnost pomeni aktivno in osveščeno prebivalstvo, ki je lažje kos hitrim družbenim spremembam. Glede na prebivalstvo dosegamo 30 % včlanjenih prebivalcev v knjižnico. Članstvo v vseh enotah knjižnice je že nekaj let stabilno in beležimo zgolj manjša nihanja. Član knjižnice je oseba, ki je vsaj enkrat v tekočem letu obiskala knjižnico in podaljšala članstvo.

V skladu z zakonom o knjižničarstvu neaktivne člane vsako leto paketno brišemo. Člane, ki imajo kakršnekoli dolgove redno opominjamo in prosimo k poravnavi. Člane, ki se po četrtem opominu na naše pozive ne odzovejo predamo v izterjavo pogodbeni odvetniški pisarni.

Stalnica je trend obiskovanja knjižnice brez članstva. Obiskovalci knjižnice lahko koristijo usluge knjižnice (internet, obisk čitalnice, prireditve itd) in ni potrebno, da se zato včlanijo. Knjižničnega gradiva pač ne morejo odnesti domov. Ocenjujemo, da obiskuje knjižnico vsaj 40% prebivalcev, ki knjižnico obiščejo zaradi prireditev, kot udeleženci biblio-pedagoških dejavnosti in podobno, vendar se v knjižnico ne včlanijo. Še vedno je zabeleženo veliko izposoj družinskim članom ali »prijateljem«, ki pa seveda niso statistično vodene.

2.2.1. **CILJ 1:** Knjižnica si bo prizadevala za ohranitev obstoječega članstva oz. skušala vključiti v članstvo še večji delež prebivalstva obeh občin: cilj 32 % vključenih članov.

UKREPI :

- aktivnosti za vpis predšolskih in šolskih otrok (prireditve, ped. ure, razpisi, dejavnosti...);
- posebni programi za specifične dele prebivalstva (brezposelni, upokojeanci, invalidi).
- promocija knjižničnih dejavnosti in promocija programov knjižnice;
- gradnja pozitivne podobe knjižnice za člane;
- poudarjanje pripadnosti instituciji (Prijatelji knjižnice);
- akcije, da tudi uporabniki knjižnice postanejo tudi njeni člani (uporaba svoje izkaznice).

2.3. Strateško področje: KNJIŽNIČNO GRADIVO

Gradivo je najpomembnejši segment knjižnice. Zbirka je ogledalo našega strokovnega dela in skozi zbirko nas vrednoti tako stroka kot uporabniki. Zbirko knjižničnega gradiva sestavljajo knjige (monografije in serijske publikacije), neknjižno gradivo, multimedijsko gradivo, drobni tiski in drugo gradivo.

Najpomembnejši vir dopolnjevanja zbirke je nakup gradiva, ki mu v knjižnici namenimo posebno pozornost, tako da zbirko ohranjamo ažurno, primerno, kvalitetno zastopano po področjih glede na potrebe, želje uporabnikov in v skladu s priporočili stroke (kvaliteta in razmerja med zvrstmi gradiva). Pridobivanje knjižničnega gradiva v KKM poteka na tri načine. Najpomembnejši je vsekakor nakup, zbirko pa dopolnjujejo tudi z darovi in zamenjave. Sredstva za nakup knjižničnega gradiva knjižnica pridobiva na podlagi letnih pogodb od ustanoviteljic MO Slovenj Gradec in Občine Mislinja in na podlagi razpisa od Ministrstva za kulturo.

Knjižnično gradivo je osnovni vir za izvajanje letnega programa dela oz. strateškega načrta in vsako leto knjižnica svoj program dopolni s premišljenim, razumnim izborom novih publikacij, ki jih razporedimo v vse štiri enote Slovenj Gradec, Mislinja, Pameče-Troblje in Podgorje z namenom, da je na razpolago uporabnikom čim bliže njihovega doma. Te »novosti« ne opredeljuje le letnica izdaje, ampak njihov prispevek k aktualizaciji in dopolnitvi določenega predmetnega področja ali teme v zbirki; z njimi sprožijo med uporabniki interes, diskusijo, aktivnost, še posebej takrat, ko dela ne soočajo posameznika le z lastnim znanjem, ampak spodbudijo drugačnost delovanja, tudi medpredmetno, medkulturno, medgeneracijsko povezovanje, dialog.

Nakup knjižničnega gradiva poteka v sodelovanju vseh zaposlenih, zanj pa je odgovorna bibliotekarka Barbara Kamnik. Sledimo novostim v vseh medijih (bibliografije, tiski, katalogi založb, ponudbe knjigotržcev, internet, obisk knjigarn, razgovori z zastopniki založb, obisk knjižnih sejmov ...). Prav tako prisluhnemo željam in potrebam naših uporabnikov, ki so z novostmi na knjižnem trgu izredno na tekočem. Dosledno upoštevamo kriterije ugotovljenih potreb okolja in zahtevnosti uporabnikov ter cilje lokalne skupnosti. V knjižnici so dobrodošli prav vsi prebivalci, ne glede na spol, starost, izobrazbo, raso, prepričanje ali narodno pripadnost. Za vse prebivalce je knjižnica lokalni informacijski center za zagotavljanje potreb po vseživljenjskem izobraževanju, po kulturnem razvoju tako posameznika kot socialnih skupin in po kvalitetno preživetem prostem času. Pri nakupu enakovredno pokrivamo vsa področja znanosti in humanistike in se izogibamo subjektivizmu in pristranskosti, kakor tudi ideološkemu, političnemu ali verskemu pritiskom. S tem posledično gradimo kvalitetno knjižnično zbirko za vse starostne skupine od predšolskih otrok do oseb v tretjem življenjskem obdobju ter za vse izobrazbene strukture.

Na dan 31.12.2024 je knjižnična zbirka štela **112.649** enot inventariziranega in računalniško obdelanega knjižničnega gradiva. V prostem pristopu je uporabnikom na voljo **94.678** enot gradiva knjižničnega gradiva. Kot čitalniško gradivo z omejeno izposajo je označenih **3.871** gradiva, domoznanska zbirka šteje **2.495** enot, v skladišču pa imamo **11.600** enot gradiva (duplikati in manj iskano gradivo), kar je približno 10%, ostalih 90 % pa je uporabnikom na voljo v prostem pristopu.

2.3.1. Letni prirast in nakup knjižničnega gradiva (tudi e-knjige)

Opis strateškega cilja: Knjižnica si bo prizadevala kupovati gradivo vsaj po minimalnih določilih Standardov za splošne knjižnice (t.j. 200 enot / 1000 prebivalcev; standardi priporočajo približevanje 250 enotam / 1000 prebivalcev).

CILJ 1: Glede na zmanjševanje namenskih sredstev za nakup si bo knjižnica prizadevala za čim uspešnejši (količinsko in kakovostno) nakup. Količinsko je zbirka gradiva dovolj obsežna, potrebno je skrbeti za primerno sestavo (kakovost) in aktualnost. Za zadovoljivo zbirko je potrebna natančno izdelana nabavna politika z upoštevanjem potreb uporabnikov in upoštevanjem kakovosti gradiva.

UKREPI :

- nakup gradiva se izvaja po izdelanih kriterijih v dokumentu Letni načrt nakupa knjižničnega gradiva Knjižnice Ksaverja Meška Slovenj Gradec v tekočem letu, ki ga prijavljamo na razpis Ministrstva za kulturo
- v okviru zmožnosti povečevati lasten delež knjižnice za nakup gradiva: tako da bi knjižnica imela ponovno vsaj 200 enot prirasta na 1000 prebivalcev;
- s financerji doseči dogovor o nezmanjševanju sredstev za nakup gradiva;
- promovirati uporabo e-knjig;

2.3.2. Obdelava gradiva

Opis strateškega cilja: Knjižnica obdeluje gradivo centralno (za vse oddelke oz. enote v osrednji knjižnici v Slovenj Gradcu).

CILJ 1: Ključni cilj je, da je gradivo v čim krajšem času vsebinsko in tehnično obdelano in dano na voljo uporabnikom (fizično ali elektronsko). Gradivo v prirastu je predmet takojšnje obdelave.

Uporabnikom ponuditi čim več digitaliziranega gradiva na vpogled (COBISS, Kamra, uporaba e-virov, BIBLOSa) in temu primerno širiti dostopnost.

UKREPI :

- še naprej zagotavljati sprotno obdelavo novega knjižničnega gradiva,
- racionalizacija sistema oz. izboljšanje kakovosti in povečanje učinkovitosti obdelave,
- izobraževanje zaposlenih za obdelavo elektronskih publikacij in opremljanje digitaliziranih gradiv z metapodatki;
- spodbujati zaposlene za licencirano delovanje (pridobivanje licenc za vsebinsko obdelavo gradiva in vnos na COBISS).
-
-

2.3.3. Izločanje gradiva

Opis strateškega cilja: Knjižnica želi imeti aktualno zbirko gradiva, ki bo s strani uporabnikov pozitivno vrednotena in bo temu primerna tudi izposoja.

CILJ 1: Želimo posodobiti posamezna področja, pridobiti prostor za novo gradivo, zadostiti smernicam NUK-a, upoštevati interne smernice odpisa gradiva (ponudba NUK-u in območni knjižnici) in upoštevati želje uporabnikov glede zbirke.

Dobra zbirka vpliva tudi na večjo izposajo, zato je vrednotenje zbirke zelo pomembna dejavnost.

Analizirali bomo zastarelost gradiva glede na UDK vrstilec (strokovno gradivo), pregledali bomo neizposojenost gradiva v določenem obdobju, primerjali bomo poškodovanost gradiva in za odpis uporabili tudi presojo bibliotekarjev, knjižničarjev.

UKREPI:

- prednostno bomo izločali gradivo s področij, ki potrebujejo osvežitev (prostorska stiska, aktualnost gradiva, dvojnice, aktualnost/iskanost tematik);
- pri izločanju se upošteva seznam o neizposojenem in dotrajanem gradivu za določeno področje;
- pri izločanju se uporabi tudi presoja bibliotekarjev oz. komisjsko presojanje o odpisu gradiva

2.3.4. Hranjenje, varovanje, zaščita gradiva

Opis strateškega cilja: Najdragocenejše gradivo knjižnice hranimo v ognjevarnih omarah; drugo dragocenejše gradivo prav tako ni v prostem pristopu, ampak uporabnikom omogočimo čitalniški dostop.

Za vse ostalo gradivo skrbimo z opremo proti kraji (magnetne nitke). S preходом na RFID sistem bo varovanje doseglo še višjo raven.

CILJ 1: Gradivo, ki doseže kriterije za umestitev v arhiv (tudi dokumenti o delovanju knjižnice), se odda v arhiv. Knjižnica mora v svoji osnovni funkciji priskrbeti ustrezne pogoje za hranjenje, varovanje in zaščito gradiva.

UKREPI :

- najdragocenejše gradivo shraniti v posebne zaščitne škatle (brez kislini material);
- sprejeti kriterije za določanje prioritet pri zaščiti gradiva (knjižno, neknjižno);
- izobraževati zaposlene za projekte s področja ohranjanja pisne kulturne dediščine;
- za uporabnike pripraviti čim več gradiva v digitalni obliki (v sodelovanju s Koroško osrednjo knjižnico dr. Franca Sušnika KOK);
- posodobitev zaščite vsega knjižničnega gradiva s sistemom RFID, projekt že poteka, verjamemo, da bo v uporabo stekel leta 2026;
- sprotna oddaja arhivskega gradiva v arhive (zakonske določbe).

2.3.5. Domoznanska zbirka

Opis strateškega cilja: Domoznanska dejavnost knjižnice omogoča proučevanje sedanjosti in preteklosti mesta in regije in je usmerjena v krepitev lokalne kulturne identitete prebivalcev.

CILJ 1: Nadaljnje vključevanje knjižničnega gradiva, ki se nanaša na območje lokalne skupnosti, v domoznansko zbirko (bodisi po vsebini, bodisi je nastalo na tem območju ali so ga ustvarili avtorji s tega območja). Poleg domoznanskih zbirk ustvariti tudi nekatere posebne zbirke, kot so zbirke redkih tiskov, slikovnega gradiva in zapuščine.

UKREPI:

- izdelava dolgoročnega načrta oblikovanja in upravljanja domoznanske zbirke;
- zagotavljati promocijo domoznanskih vsebin na področju delovanja knjižnice;
- vključevanje prebivalstva v zbiranje dokumentov, pomembnih za lokalno kulturno dediščino;
- pridobiti pomembne dokumente za strokovna proučevanja;
- doseči večjo prepoznavnost domoznanske dejavnosti v lokalnem okolju.

2.3.6. Medknjižnična izposoja

Opis strateškega cilja: Medknjižnična izposoja iz leta v leto narašča. Tako kot si naša knjižnica izposoja različno strokovno gradivo, tako si gradivo od nas izposojajo tudi ostale številne knjižnice v Sloveniji.

CILJ 1: Vsem našim uporabnikom želimo zagotoviti dostop tudi do tistega gradiva, ki ga sami nimamo in ga zato pridobivamo od drugih.

UKREPI:

- kontinuirano in glede na potrebe uporabnikov skrbeti, da bodo vsi dobili vso gradivo, ki ga potrebujejo, četudi ga v naši knjižnici nimamo. S pomočjo medknjižnične izposoje si bomo lahko pomagali tudi pri nakupu gradiva, saj bomo marsikatero knjigo, ki jo naši občani potrebujejo, tudi kupili.

2.4. Strateško področje: ZAPOSLOTVENI NAČRT KNJIŽNICE

Opis strateškega cilja: Z zagotavljanjem pogojev za delo, z učinkovito notranjo organizacijo in skrbjo za razvoj kadrov bo knjižnica spodbujala in razvijala kakovostne storitve. V Knjižnici Ksaverja Meška Slovenj Gradec je sistemiziranih 17 delavnih mest (sprejeto in potrjeno na Svetu zavoda, 16.12.2024) v skladu s Pravilnikom. Po strokovnih priporočilih in standardih za splošne knjižnice od 2018 - 2028 so se glede na število prebivalcev, število gradiva in dejavnosti, ki jih knjižnica izvaja, sistemizirana delovna mesta povečala iz prej petnajstih na sedemnajst zaposlenih.

Zasedenih je trenutno petnajst delovnih mest: direktor, čistilka, računovodja, poslovni sekretar in enajst strokovnih delavcev s polnim delovnim časom v predpisanem razmerju 70 % z visoko

izobrazbo in 30 % s srednjo izobrazbo. Po novi sistemizaciji so tako nezasedena delovna mesta še: knjižničar s V. stopnjo izobrazbe ter en bibliotekar s VII. stopnjo izobrazbe.

CILJ 1: Strokovno usposobljeni in kompetentni zaposleni v družbi znanja

UKREPI :

- postopno zaposlovanje v skladu s sprejeto in potrjeno sistemizacijo;
- permanentno izobraževanje in razvoj strokovnega in poslovnega kadra;
- postopna sprememba sistemizacije in uskladitev s standardi za splošne knjižnice;
- kontinuirano izpopolnjevanje zaposlenih za nove tehnologije in načine dela v digitalni knjižnici in spletnem okolju;
- iskati primerne mehanizme za spremljanje učinkov dela in spodbujanje motiviranosti zaposlenih za kakovostno in vestno delovanje;
- spodbujanje osebnih komunikacij na vseh ravneh – posebno v odnosu do lokalnih deležnikov (uporabnikov, članov, institucij, lokalne skupnosti itd.);
- razvijanje notranje kulture med knjižnicami, ki bo vzpodbujala prenos pridobljenega znanja in izkušenj s timskim delom;
- prizadevanje za zaposlovanje kreativnih, inovativnih, samostojnih ljudi, ki so sposobni odločati, sodelovati in delati z ljudmi;
- iskanje možnosti zaposlovanja za določen čas (javna dela, študentsko delo, razpisi, projekti spodbujanja bralne kulture itd.) – če ni drugih možnosti.

Dinamika gibanja kadrov in sprememba v prihodnjih letih: V nadaljnjih letih se zaposlenost povečuje; sistemizacija se postopno uskladi s standardi.

CILJ 2: Pretok znanja

UKREPI:

- nadgraditi sodelovanje v izobraževanju v okviru osrednje območne knjižnice
- vzpostaviti znanj in dobrih praks med ustanovami v lokalnem in nacionalnem okolju.

2.5. **Strateško področje: TEHNIČNA OPREMA KNJIŽNIC**

Opis strateškega cilja: Knjižnica je v minulih letih poskrbela za solidno tehnično opremljenost (reprodukcijska oprema, računalniška in komunikacijska oprema). Zaradi močne obremenjenosti jo je potrebno pravočasno servisirati oz. redno nadomeščati iztrošene komponente.

CILJ 1: Knjižnica si prizadeva za zamenjavo in dopolnjevanje tehnične opreme in njeno pravočasno posodabljanje. Prehod na RFID sistem zaščite gradiva v knjižnici poteka že od leta 2021 in verjamemo, da bo zaključen v letu 2026.

UKREPI:

- **RFID TEHNOLOGIJA** (zamenjava magnetnih nitk za zaščito gradiva). Prehod na RFID sistem zaščite gradiva v knjižnici poteka že od leta 2021 in verjamemo, da bo zaključen v letu 2026. V prvem planu na področju tehnične opremljenosti je bila uvedba novega sistema za opremljanje, transakcije in zaščito gradiva. Knjižnica je načrtovala postopen prehod na RFID sistem, kar pomeni, da je: gradivo opremila z RFID čipi (nalepkami), izvedla konverzijo gradiva (prepis podatkov na nove čipe) in opremila izposojevalno mesto s potrebno opremo za delo z novo tehnologijo (čitalnik-zapisovalnik), ter eno delovno mesto za obdelavo gradiva opremila izhode z novimi zaščitami, nakupom dodatnih čitalnikov za izvedbo inventure oz. iskanje gradiva.

Ob zamenjavi uporabniških računalnikov ne smemo pozabiti na varno in ustrezno delo zaposlenih. V naslednjem obdobju razvoja bomo poizkušali sistematično menjati te računalnike in skrbeti za ustrezne pogoje dela in varstvo pri delu.

- **POSODABLJANJE IKT OPREME** (hitrejše in kvalitetnejše poslovanje)
Splošne knjižnice postajajo v zadnjih letih sodobna informacijska središča. Uporabnik je vedno bolj zahteven in želi čim več informacij v čim krajšem času. Prav to mu omogoča računalniški informacijski sistem, v katerega je vključena tudi naša knjižnica in sodobna IKT oprema.

V naslednjem obdobju bo potrebna zamenjava posameznih računalnikov in primerno vzdrževanje obstoječih, - redno posodabljanje programske opreme, - prenova spletne strani tako, da bo le-ta postala osrednji informacijski portal knjižnic.

2.6. KNJIŽNIČNO INFORMACIJSKI SISTEM

Opis strateškega cilja: Informacije knjižnica posreduje ustno, pisno, preko telefona in spleta.

CILJ 1: Uporabnikom bomo ponujali pomoč pri raziskovanju, referatih, seminarskih, diplomskih in drugih nalogah, načrtovanju prireditev. Čim več informacij si bomo prizadevali uporabnikom pripraviti za uporabo preko spleta, za iskanje strukturiranih informacij iz gradiva pa bomo strokovno svetovali.

UKREPI :

- priprava informacij za splet (preko kataloga javnih informacij dostopne na domači strani knjižnice);
- uvajanje novih modulov, aplikacij za uporabo knjižnice na daljavo.
- učenje uporabnikov za samostojno uporabo knjižničnih storitev – s poudarkom izobraževanja mladih za samostojno in kvalitetno uporabo knjižnice in e virov;
- promocija knjižničnega informacijskega sistema.

2.7. Strateško področje: INVESTICIJE, VZDRŽEVANJE, RAZVOJ

Opis strateškega cilja: Knjižnica deluje v štirih stacionarnih enotah: Slovenj Gradec, Mislinja, Pameče-Troblje in Podgorje. Knjižnica si bo tudi v prihodnje prizadevala za izboljšanje pogojev delovanja v vseh enotah, skladno z zakonskimi osnovami.

CILJ 1:

Knjižnica v Slovenj Gradcu je sicer v ustreznih prostorih, vendar umaknjena iz centra mesta in po mnenju uporabnikov »premalo vidna«. V ta namen se z MO Slovenj Gradec že dogovarjamo za prostor v mestnem jedru, kjer bi delovala mestna čitalnica, v okviru katere bi v poletnih mesecih ob večerih izvajali dogodke na prostem in ob ustreznem vremenu tudi projekt »Branje pod krošnjami«.

Pameče – Troblje: knjižnica se nahaja v šolskih prostorih in opravlja dvojno funkcijo – kot šolska in splošna. Prostor je premajhen.

Podgorje: knjižnica se nahaja v šolskih prostorih in opravlja dvojno funkcijo – kot šolska in splošna. Prostor je premajhen.

Knjižnica Mislinja je od leta 2022 v novih prostorih, na novi lokaciji in ustreza pogojem za obratovanje.

UKREPI : redno popisovanje stanja objektov in sporočanje ugotovitev in predlogov financierjem, da se sprejmejo ustrezne rešitve oz. plansko reševanje.

2.8. Strateško področje: ORGANIZACIJA KNJIŽNICE

Opis strateškega cilja: Optimalno in racionalno delovanje knjižnice in vseh postopkov dela mora opravičiti javna sredstva, ki so nam na voljo. Zaradi teženj po večji uspešnosti, učinkovitosti in kakovosti delovanja bo knjižnica nenehno iskala možnosti za izboljšanje in posodabljanje svoje notranje organizacije.

CILJ 1: Splošne knjižnice bomo v okviru strateških usmeritev morale poskrbeti za ključna področja, vezana na notranje tehnološko okolje knjižnic:

UKREPI :

- posodabljanje organizacijske strukture knjižnice (fleksibilnost, preglednost, možnost kontrol, jasne pristojnosti in odgovornosti, poročanje);
- po uvedbi RFID sistema bo za postopke izposoje v osrednji knjižnici mogoča preusmeritev kadra v druge naloge (domoznanstvo, digitalizacija, delo z uporabniki);
- ciljno vodenje: opredelitev merljivih ciljev, rokov, nosilcev, sistem poročanja, pristojnosti, odgovornosti in preverjanje dosežkov;
- merjenje uspešnosti knjižnice na čim več področjih (izbrani kazalci in primerjava z drugimi knjižnicami);

2.9. Strateško področje: PROJEKTNO DELO

Opis strateškega cilja: Organiziranost našega delovanja je velikokrat projektna; dobre izkušnje iz preteklih let delovanja nadgrajujemo in dopolnjujemo. Projekti so tehnični (računalniška oprema), prireditveni, za spodbujanje bralne kulture oz. projekti povezani z dediščino oz. lokalno identiteto, tudi kadrovski (javna dela, prostovoljstvo itd.). Tudi nakup gradiva poteka projektno.

CILJ 1: Ohranili in dopolnjevali bomo projekte za spodbujanje bralne kulture in širitev članstva, posodabljanje tehnične opreme, digitalizacijo gradiva in promocijo lokalne zgodovine, projekte vseživljenjskega učenja za vse generacije in sloje prebivalstva, sodelovanje s sorodnimi institucijami.

Resorno ministrstvo v zadnjem obdobju razpisuje zelo malo projektov, iz katerih bi naša knjižnica lahko pridobila dodatna finančna sredstva, zato bomo sledili razpisom drugih ministrstev in se tudi ob izpolnjevanju pogojev nanje prijavljali. Vzpostavljali bomo partnerski vezi s sorodnimi ustanovami in ostalimi podjetji na lokalnem, regijskem in državnem nivoju,

UKREPI :

- promocija projektne dela;
- širitev kroga ljudi, ki bi jih lahko izvajali (usposabljanje za projektno delo);
- spodbujati k povezovanju v okolju glede podobnih interesov (vseživljenjsko učenje, prostovoljstvo itd.);
- digitalizacija domoznanskega gradiva (v sodelovanju s KOK);
- nadgradnja tistih dobrih spoznanj in projektov, do katerih smo prišli ali jih izvajali v predhodnem obdobju,
- razčlenitev večjih projektov, predvsem pa razširitev kroga ljudi, ki jih bodo izvajali,
- identificiranje novih projektov za spodbujanje bralne kulture,
- prijava na druge projekte financirane iz evropskih skladov.

2.10. Strateško področje: KULTURNE PRIREDITVE

Opis strateškega cilja: Kulturne prireditve knjižnice so odraz njenega poslanstva. Kulturne prireditve se med seboj dopolnjujejo, prednost dajemo domačim avtorjem in kvalitetnim literarnim vsebinam, ki se dopolnjujejo z vseživljenjskim učenjem in drugimi doživljanji umetnosti .

Kulturne prireditve krepijo povezanost občanov s knjižnico in ustvarjajo vezi med ljudmi v času in prostoru. Knjižnica z njimi utrjuje svoj položaj v lokalni skupnosti in promovira svojo dejavnost. Prireditve, ki so primerne za učenje, ponujamo kot pedagoške ure ali delavnice oz. tiste, ki presegajo pomembnost domače knjižnice kot gostujoče dejavnosti v druge knjižnice in ustanove.

Število prireditev se je v zadnjih letih enormno povečuje in z njimi dosegamo okoli 50.000 obiskovalcev letno.

Projekte smo izvajali v sodelovanju z Osnovnimi šolami, vrtci, Centrom srednjih šol Slovenj Gradec, Podjetniškim centrom, Ozaro, PUM, Domom starostnikov Slovenj Gradec, Koroškimi knjižnicami, knjižnicami sodelujočimi v projektu Pravljice za odrasle (Velenje, Novo mesto, Ptuj, Maribor, Murska sobota), Javnim skladom za ljubiteljsko kulturo, različnimi društvi in drugimi institucijami. Na prireditve v vseh enotah knjižnice vedno vabimo uporabnike in občane iz celotne Mislinjske doline.

Prireditve oglašujemo na lokalnih radijskih postajah, v prireditvenem vodniku, v dnevnem časopisju, na domači strani knjižnice <http://www.sg.sik.si>, na kabelski televiziji MO Slovenj Gradec, na FB profilu, prav tako pošiljamo vabila za prireditve uporabnikom na dom. Izvedli smo vse ustaljene projekte namenjene odraslim in otrokom, ki smo jih načrtovali v programu dela. Nekaj več pozornosti zadnji dve leti namenjamo razstavam, saj izkoriščamo prazen prostor na oddelku za odrasle bralce, ki je še brez ustrezne knjižnične opreme.

Prostori splošnih knjižnic so javni in odprti za vsakogar. To je tudi cilj naše ustanove, zato tudi število prireditev ni omejeno in naše prostore lahko uporabijo različna društva ali posamezniki.

CILJ 1: Knjižnica bo ostala aktivni dejavnik v družbenem okolju in krepila obstoječe dejavnosti ter vzpostavljala nove oblike sodelovanj in partnerstev

UKREPI :

- prirejanje literarnih večerov, potopisov, predavanj družbeno aktualnih tematik, likovnih in knjižnih razstav
- poudarek in prednost na predstavitev domačih ustvarjalcev
- povezovanje z institucijami in društvi pri organizaciji prireditev (spominske, lokalna dediščina, vseživljenjsko učenje...)
- pripravljanje prireditev za posebne ciljne publike z namenom popularizirati članstvo v knjižnici oz. obiskovanje knjižnice (brezposelni, starejši, invalidi...)
- sodelovanje s kulturnimi društvi za obogatitev kulturnih prireditev
- animirati prostovoljce za sodelovanje pri izvedbi prireditev; izpostaviti tudi sodelovanje z brezposelnimi osebami (programi javnih del in usposabljanj na delovnem mestu)
- dobro promovirati prireditveno dejavnost knjižnice, ki je naš adut
- zaposlene v knjižnici izobraževati za pripravo kvalitetnih prireditev (pripovedovalski večeri itd.).

2.11. Strateško področje: PROMOCIJA IN MARKETING KNJIŽNICE

Opis strateškega cilja: Knjižnica bo načrtno izgrajevala svojo javno podobo, skrbela za promocijo svoje dejavnosti in za marketing svojih storitev in dejavnosti.

CILJ 1: Knjižnica si bo še naprej prizadevala, da postane uporabnikom in širšemu okolju še prijaznejša.

UKREPI:

- zagotavljanje storitev in dejavnosti, ki bodo upoštevale potrebe različnih skupin uporabnikov,
- redno ugotavljanje potreb sedanjih in potencialnih uporabnikov,
- odpravljanje ovir (fizične, jezikovne, kulturne), ki ovirajo uporabo knjižnice in njenih storitev,
- izboljšanje veščin komuniciranja tistih zaposlenih, ki delajo neposredno z uporabniki in povečanje njihove občutljivosti za potrebe uporabnikov,
- promocija bo temeljila na poudarjanju vloge knjižnice kot dejavnika odprte in demokratične družbe,
- skrb za zunanjo podobo in vedenje zaposlenih (urejenost, komunikativnost, prijaznost),
- izboljšanje vizualne in vsebinske predstavitve knjižnice na spletni strani,
- oblikovanje celostne podobe knjižnice, izdelava promocijskega gradiva z logotipom knjižnice,
- ustanovitev kluba prijateljev in podpornikov knjižnice,
- organizacija obiskov znanih osebnosti in srečanj s ključnimi zunanjimi osebami.

CILJ 2: Promocija knjižnične zbirke in povečanje njene uporabe. Za večjo uporabo knjižnične zbirke in podobo ter vidnost knjižnice v javnosti, bo knjižnica načrtno skrbela za njeno predstavljanje širši javnosti.

UKREPI:

- predstavljanje knjižnične zbirke s klasičnimi razstavami, obiski zbirk in virtualnimi razstavami (predstavitvami) na spletu,
- predstavljanje knjižnične zbirke prek kulturnih prireditev v knjižnici,
- predstavljanje knjižničnih zbirk, novitet in dogodkov ter razstav knjižnice preko obveščanja v lokalnih medijih,
- organizacija knjižnične in knjižne vzgoje za skupine otrok.

CILJ 3: Knjižnica bo vzpostavljala strateške odnose z vsemi dejavniki, zato bo spoznavala in komunicirala z različnimi javnostmi.

UKREPI:

- zbirko predstavljati s klasičnimi razstavami, promocijo gradiva in virtualnimi predstavitvami na spletu (Kamra);
- sodelovanje in povezovanje s strokovnjaki na posameznih področjih (svetovalci za nakup strokovnega gradiva);
- izpostavljati pomembnejše dele gradiva /zbirk na spletu;
- organizacija kulturnih prireditev v podporo zbirkam (domoznansko-spominske prireditve);
- popularizacija novitet v medijih in knjižnih klubih;
- organizacija knjižnične in knjižne vzgoje za mlade;
- nove oblike popularizacije (dnevi odprtih vrat, predstavitve knjižnice, interaktivni vodniki za knjižnico);

- spodbujanje zaposlenih strokovnjakov za publicistično dejavnost in sodelovanje v drugih lokalnih institucijah in društvih (ter angažiranje v kulturi: obiskovanje prireditev);

CILJ 4: Javna podoba knjižnice se načrtno izgrajuje kot pozitivna in nepogrešljiva institucija v kraju. S svojimi prizadevanji za širjenje bralne kulture in kulture nasploh ima zelo pozitivno podobo.

UKREPI:

- strategije odnosov in komunikacij z javnostmi;
- utrjevanje politike komunikacije z mediji z organiziranim (načrtnim) obveščanjem medije in javnosti;
- povezovanje s ključnimi strokovnimi institucijami;
- iskanje povezav s partnerji za projekte, ideje, dejavnosti;
- izpostavljanje koristi za knjižnico in okolje, v katerem deluje
- izobraževanje zaposlenih za komuniciranje z javnostmi;

3. Strateško področje: KNJIŽNICA IN TRAJNOSTNI RAZVOJ

Opis strateškega cilja: Knjižnice po svetu se že ukvarjamo s pisano paleto aktivnosti, ki podpirajo CTR: pismenost, brezplačen dostop do informacij, knjižnice smo varni prostori v srcu skupnosti, delujemo za skupnost, razumemo lokalne potrebe...

CILJ 1: Kako lahko knjižnice podpirajo CTR? Z omogočanjem dostopa do informacijske tehnologije in interneta, promoviranjem inovativnosti, kreativnosti in dostopa do informacij.

UKREPI:

- ponujanje javno dostopnih informacij o zdravju
- pomaganjem ljudem sprejemati boljše odločitve glede njihovega zdravja, sploh ranljivejšim skupinam, kot so priseljenci in brezdomci
- vzpodbujati programe pismenosti, ponujati varen prostor za učenje, podpirati raziskovalce z dostopom, uporabo in ponovno uporabo podatkov za ustvarjanje novega znanja
- z računalniškimi tečaji, učno pomočjo itn. se odzivati lokalnim potrebam ter delovati kot posredniki v svojih skupnostih.

4. KRITIČNI DEJAVNIKI USPEHA

Na uspešnost knjižnice pri doseganju strateških ciljev vplivajo naslednji kritični dejavniki uspeha:

- Kontinuirana podpora lokalnih skupnosti ustanoviteljic Mestne občine Slovenj Gradec in Občine Mislinja: zagotovitev potrebnih finančnih virov za izvajanje poslanstva knjižnice in zadovoljevanje

pričakovani njenih uporabnikov; zagotavljanje zadostnih kadrovskih virov za izvajanje vseh določenih funkcij in nalog knjižnice.

- Podpora širše javnosti: se izraža v podpori delovanju in načrtom knjižnice, vlogi knjižnice kot pomembne kulturne ustanove, vlogi knjižnice kot ustvarjalki dodane vrednosti okolju.
- Primerna organizacijska in upravljavska struktura: podpora izvajanju strateških ciljev, učinkovito razporejanje sredstev; učinkovito notranje izvajanje procesov, pravočasen odziv na spremembe v okolju oz. družbi.
- Učinkoviti in uspešni notranji procesi: za uresničevanje funkcij knjižnice, za podporo uresničevanja potreb uporabnikov.
- Ustrezen management človeških virov: novi strokovnjaki usmerjeni k organizacijski kulturi in skupnim ciljem, spodbujanje zavedanja zaposlenih o njihovi vlogi za zagotavljanje kakovosti storitev in proizvodov, motiviranje zaposlenih za odličnost.
- Razumevanje potreb uporabnikov v spreminjajočem se okolju: zagotavljanje primernih storitev in proizvodov v prihodnosti, aktivno vključevanje uporabnikov v spletne storitve knjižnice, tolerantnost za klasične in moderne uporabnike knjižnice – ohranjanje tradicionalnosti in hkrati novodobne pridobitve.

5. PRIČAKOVANI KONČNI REZULTATI OB URESNIČITVI STRATEŠKIH CILJEV

Pričakovani končni rezultati ob uresničitvi strateških ciljev:

- Zadovoljni uporabniki in člani knjižnice (to se izraža v merljivih kazalcih delovanja knjižnice in tudi pozitivno ocenjevanje delovanja knjižnice s strani deležnikov knjižnice).
- Dobro poznavanje domače dediščine in dobro razvita kulturno-zgodovinska identiteta uporabnikov knjižnice.
- Pozitiven učinek knjižnice na razvoj kulture, izobraževanja, informiranja in povezovanje v okolju delovanja knjižnice.
- Dobra ter učinkovita notranja organizacija in procesi dela.
- Motivirani, strokovni in vestni zaposleni.
- Bogatenje raznovrstne kulture in demokratičnosti komuniciranja v okolju.

Knjižnica Ksaverja Meška Slovenj Gradec in vse njene enote smo zaupanja vredni in varni javni prostori, ki simboliziramo urejenost in stabilnost. Vsakozi gradimo dinamičen, oseben in dolgoročen odnos s svojimi uporabniki. Zaradi sprememb v družbi pa se je spremenilo tudi tradicionalno razmerje med knjižničarji, uporabniki in vsebino (kar so pokazali tudi rezultati anket v zadnjih petih letih, ki jih naroči MO Slovenj Gradec in javno objavi v mesecu januarju, saj je Knjižnica Ksaverja Meška med devetimi ocenjevanimi podjetji in zavodi v skrbi za občane in njihovem zadovoljstvu z delom knjižnice ocenjena najbolje.

Sodobni iskalci informacij (predvsem mlajši) so vedno bolj samostojni, vedno več informacij lahko poiščejo brez pomoči knjižničarjev, delujejo avtonomno, njihovo iskalno okolje je svetovni splet.

Iskanje na spletu je enostavno in učinkovito – poteka lahko kjerkoli in kadarkoli, rezultati so takojšnji. Na spletu uporabniki prestopajo meje med delom, študijem in zabavo in so del virtualne skupnosti, s katero neprestano komunicirajo, soustvarjajo skupne vsebine in svoje lastno virtualno okolje. Široka paleta različnih ponudnikov informacij omogoča ljudem, da se lahko odločijo, katere bodo uporabljali. S pojavom elektronskih knjig in drugih informacijskih virov so se zato nekoliko zamajali tudi temelji fizične knjižnice.

Knjižnica se mora torej v prihodnosti preusmeriti od posredovanja informacij k svetovanju pri pridobivanju in vrednotenju informacij in k bolj intenzivnemu informacijskemu opismenjevanju svojih uporabnikov. Da bodo naši občani uporabljali tudi netradicionalne storitve, bo morala knjižnica v prihodnosti oblikovati take storitve, ki bodo uporabne za vse in vsakega posebej.

»Splošne knjižnice so privlačni in navdihujoči fizični in virtualni prostori, kjer je vsakemu članu skupnosti omogočen dostop do znanja, idej in verodostojnih informacij in kjer se ljudje lahko povezujejo, učijo in razmišljajo. S proaktivnimi in inovativnimi pristopi slovenske splošne knjižnice omogočajo razvoj posameznika ter gradijo demokratično, trajnostno naravnano in vključujočo družbo znanja.«

(Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2013 – 2020)

Pripravila:
Dragica Ropič, direktorica

Svet zavoda Knjižnice Ksaverja Meška Slovenj Gradec je obravnaval dokument na seji Sveta, dne 22. 10. 2025 in podal soglasje.

